

Inger Johanne Rasmussen

Saksbehandler, innvalgstelefon

Liv Ingrid Kravdal,

Tillatelse til midlertidig kunstutstilling i Hovedøya landskapsvernområde

Statsforvalteren gir tillatelse til å gjennomføre en midlertidig kunstutstilling i Hovedøya landskapsvernområde, med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Det er knyttet vilkår til tillatelsen.

Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad mottatt 02.06.2021. Det er søkt om tillatelse til å gjennomføre en midlertidig kunstutstilling i Hovedøya landskapsvernområde i Oslo kommune.

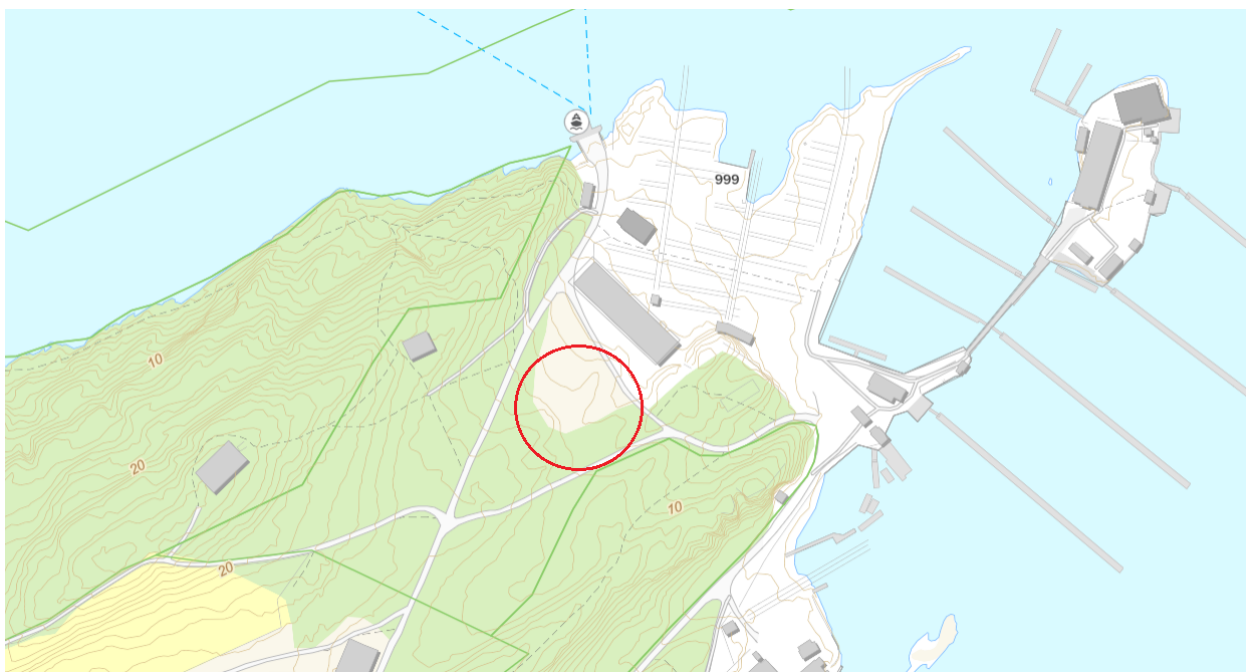
Hovedøya Kunstsall har invitert Tor Hvamen og Geir Johnson til å lage en utendørs kunstinstallasjon på Hovedøya som en del av sommerens utstilling. Installasjonen skal være på stedet fra 10. juli til 12. september. Hovedøya Kunstsall løfter hvert år fram ulike sider av Hovedøyas historie. I 2021 fokuserer vi på Birgittinernonnene som bodde på øya på 1400-tallet. Installasjonen "Ave Maris Stella" vil ta sitt utgangspunkt i musikken som ble sunget ved tidebønnene i klosteret av nonnene i Birgittaordenen, og vil bli avspilt hver time i omtrent 5 minutter. Musikken vil spille svært dempet, og høres mest av de som setter seg ned mellom skulpturene.

Kunstinstallasjonen består av fem skulpturer plassert i naturen. Tre av skulpturene vil ha sin egen lydkilde plassert inne i skulpturen. Skulpturene forestiller Platons 5 Perfekte Legemer: Tetraederet, oktaederet, ikosaederet, dodekaederet og hexaederet. Fordi de har med speilende overflater, og på den måten gjengir omgivelsene, så vil de framstå som diskre på avstand, men tre tydeligere fram på nært hold. Elementene er lette og legges løst på marken. De vil ikke etterlate spor i naturen.

De ønsker å plassere installasjonen ovenfor Lavetthuset, mellom noen trær. Se markeringer på figurene under.

Figur 1: Foto fra søknad. Rød markering viser plassering av kunstinstallasjonen.

Figur 2. Kartutsnitt over området rundt Lavettbygningen på Hovedøya. Rød markering viser omtrentlig plassering av installasjon.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Hovedøya landskapsvernområde. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Hovedøya landskapsvernområde med plantelivsfredning ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 19.05.2006. Formålet med verneområdet er å *«bevare et vakkert, særegent og historisk verdifullt natur- og kulturlandskap, samt et rikt planteliv og vitenskaplig interessante geologiske*

forekomster som bidrar til å gi området dets karakter. Deler av området har spesiell betydning som voksested for sjeldne plantearter og -samfunn.»

Det følger av punkt 1 i verneforskriftens § 3 at «Det må ikke iverksettes tiltak som vesentlig kan endre landskapets art og karakter. Eksempler på dette er: oppføring av bygninger, anlegg og varige eller midlertidige innretninger, påbygging eller omfattende eksteriørmessige endringer av eksisterende bygninger og anlegg, fjerning eller inngrep i kulturminner så som historiske veier og stier, hensetting av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, anlegg av veier og stier, uttak, planering og utfylling av masse, inngrep i berggrunnen, drenering og annen form for tørrlegging, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, forsøpling, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Opplistingen er ikke uttømmende. Fylkesmannen avgjør i tvilstilfeller om et tiltak må anses å endre landskapets art eller karakter vesentlig.»

Verneforskriften åpner ikke for at vi kan gi tillatelse til tiltaket. Statsforvalteren kan, i slike tilfeller, vurdere søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering

Beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger. Det er innhentet kunnskap fra de nasjonale databasene Naturbase og Artskart, fra forvaltnings- og skjøtelsesplanen for Hovedøya, mottatt søknad, samt generell kunnskap som er tilegnet gjennom å være forvaltningsmyndighet siden området ble vernet.

I nærheten av det planlagte tiltaket er det registrert funn av blant annet lodnefiol (EN), svartmispel (VU), vepsen *Hemichroa crocea* (NT), sommerfuglene *Stigmella lemniscella* (CR) og *Depressaria artemisiae* (CR) og hjorterotflatmøll (CR) i Artskart. Området er også registrert som en del av et større sammenhengende leveområde for flere arter av særlig stor nasjonal forvaltningsinteresse, blant annet dvergmiøse, rognasal, smaltimotei (VU), muserumpe (VU) og hettemåke (VU).

Det aktuelle området ligger innenfor et større areal som er registrert som naturtypen parklandskap. De største naturverdiene på Hovedøya er ikke knyttet til denne naturtypen, og vi vurderer derfor at en midlertidig kunstutstilling på omsøkt sted ikke vil utgjøre en vesentlig trussel mot naturverdiene. Vi kan heller ikke se at tiltaket vil forringe viktige geologiske forekomster, eller at det vesentlig vil endre landskapets karakter.

Kunnskap om den samlede belastningen skal ligge til grunn for vurderingen. Dette innebærer at virkningene av utstillingen skal vurderes i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet. Det har blitt utført flere grave- og anleggstilltak innenfor landskapsvernområdet de

siste årene, men vi kan ikke se at dette tiltaket vil medføre en nevneverdig økning av den samlede belastningen på naturverdiene.

Statsforvalteren legger til grunn at det foreligger nødvendig kunnskap om naturverdiene og virkningene av tiltaket. Føre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i denne saken.

Det vil settes vilkår til dispensasjonen, og kostnadene ved gjennomføringen av disse vilkårene må bæres av tiltakshaver. Vi anser sannsynligheten for miljøforringelse utover planlagte anleggsarbeider for å være liten. Skulle imidlertid skader oppstå er det tiltakshaver som skal stå ansvarlig for kostnadene ved retting. For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder tas i bruk. Det forutsettes at tiltaket gjennomføres så skånsomt som mulig og tar hensyn til naturverdiene. Av hensyn til dyrelivet stiller vi også vilkår om at musikken er avslått på nattetid, som et minimum mellom klokka 23:00 og 07:00.

Etter vår vurdering er omsøkte kunstutstilling ikke i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilklårene for å gi dispensasjon med hjemmel i nml. § 48 er oppfylt.

Vedtak

Statsforvalteren gir tillatelse til å gjennomføre en midlertidig kunstutstilling i Hovedøya landskapsvernområde. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Utstillingen skal være ryddet bort i løpet av oktober 2021.
- Eventuell motorisert ferdsel skal skje langs eksisterende turveitraséer, og skal ikke føre til skader på naturverdier. Unødvendig kjøring tillates ikke.
- Musikken må være skrudd av mellom 23.00 og 07.00.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Karsten Butenschøn (e.f.)
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Liv Ingrid Kravdal
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Oslo kommune, Bymiljøetaten Postboks 636 Løren 0507 OSLO